

INNOVATION YONDASHUV ASOSIDA TALABALARNI KASBIY FAOLIYATGA TAYYORLASH METODIKASINI TAKOMILLASHTIRISH

Esanova Ro'shana Qurbonazarovna

(DSc) prof. P.M.Jalolova

Annotatsiya: Ushbu maqolada innovatsion yondashuv asosida talabalarni kasbiy faoliyatga tayyorlash metodikasini takomillashtirish masalalari tahlil qilinadi. Zamonaviy ta'lim tizimida talabalarni amaliy faoliyatga tayyorlashda interfaol metodlar, raqamli texnologiyalar va kompetensiyaga asoslangan yondashuvlarning o'rni muhim ahamiyat kasb etadi. Tadqiqotda talabalarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish, mustaqil fikrlashini shakllantirish hamda ularni real ish muhitiga moslashtirishga qaratilgan samarali metodlar yoritilgan. Shuningdek, innovatsion pedagogik texnologiyalar asosida ta'lim jarayonini tashkil etishning nazariy va amaliy jihatlari ko'rib chiqilgan.

Kalit so'zlar: innovatsion yondashuv, kasbiy faoliyat, ta'lim metodikasi, kompetensiya, interfaol metodlar, pedagogik texnologiyalar, talabalar tayyorgarligi.

Аннотация: В статье рассматриваются вопросы совершенствования методики подготовки студентов к профессиональной деятельности на основе инновационного подхода. В современных условиях особое значение приобретают интерактивные методы обучения, цифровые технологии и компетентностный подход. В исследовании освещаются эффективные методы формирования профессиональных компетенций студентов, развития их самостоятельного мышления и адаптации к реальной профессиональной среде. Также анализируются теоретические и практические аспекты организации образовательного процесса на основе инновационных педагогических технологий.

Ключевые слова: инновационный подход, профессиональная деятельность, методика обучения, компетенции, интерактивные методы, педагогические технологии, подготовка студентов.

Abstract: This article explores the improvement of methods for preparing students for professional activity based on an innovative approach. In modern education systems, interactive teaching methods, digital technologies, and a competency-based approach play a significant role in enhancing students' readiness for practical work. The study highlights effective strategies for developing students' professional competencies, fostering independent thinking, and adapting them to real work environments. It also examines the theoretical and practical aspects of organizing the educational process using innovative pedagogical technologies.

Keywords: innovative approach, professional activity, teaching methodology, competencies, interactive methods, pedagogical technologies, student preparation.

Kirish

Bugungi globallashuv va raqamli texnologiyalar jadal rivojlanayotgan davrda oliy ta'lim tizimi oldida turgan asosiy vazifalardan biri — talabalarni zamonaviy kasbiy faoliyatga puxta tayyorlashdan iborat. Mehnat bozori talabalarining o'zgarib borishi, yangi kasblarning paydo bo'lishi hamda ish beruvchilarning yuqori malakali, mustaqil fikrlay oladigan mutaxassislariga bo'lgan ehtiyoji ta'lim jarayonini yangicha yondashuvlar asosida tashkil etishni talab etmoqda. Shu bois, innovatsion yondashuv asosida talabalarni kasbiy faoliyatga tayyorlash metodikasini takomillashtirish dolzarb masalalardan biri hisoblanadi.

Innovatsion yondashuv ta'lim jarayoniga yangi pedagogik texnologiyalarni, interfaol metodlarni va raqamli vositalarni joriy etishni nazarda tutadi. Bu esa talabalar bilimini faqat nazariy darajada emas, balki amaliy jihatdan ham mustahkamlashga, ularning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Zamonaviy ta'lim tizimida kompetensiyaviy yondashuv asosiy o'rin egallab, talabalarda muammolarni hal etish, mustaqil qaror qabul qilish va jamoada ishlash ko'nikmalarini shakllantirishga qaratilgan.

Shuningdek, talabalarni kasbiy faoliyatga tayyorlash jarayonida innovatsion metodlardan foydalanish ularning ijodiy fikrlashini rivojlantiradi, o'qishga bo'lgan qiziqishini oshiradi hamda real ish muhitiga moslashuvini ta'minlaydi. Ta'lim jarayonining amaliyot bilan uzviy bog'lanishi esa kelajak mutaxassislarining kasbiy tayyorgarlik darajasini oshirishda muhim omil bo'lib xizmat qiladi.

Mazkur maqolada innovatsion yondashuv asosida talabalarni kasbiy faoliyatga tayyorlash metodikasini takomillashtirishning nazariy asoslari, zamonaviy pedagogik yondashuvlar hamda samarali metod va vositalar tahlil qilinadi.

Asosiy qism

Innovatsion yondashuv asosida talabalarni kasbiy faoliyatga tayyorlash metodikasini takomillashtirish zamonaviy ta'lim tizimining muhim yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Bu jarayon, avvalo, ta'lim mazmunini yangilash, o'qitish metodlarini modernizatsiya qilish va talabalarni real kasbiy faoliyatga moslashuvchan holda tayyorlashni nazarda tutadi. Zamonaviy jamiyatda mutaxassis nafaqat chuqur nazariy bilimga, balki amaliy ko'nikmalarga, mustaqil fikrlash qobiliyatiga va innovatsion qarorlar qabul qilish kompetensiyasiga ega bo'lishi zarur.

Birinchidan, innovatsion yondashuv asosida ta'lim jarayonini tashkil etishda kompetensiyaviy yondashuv muhim ahamiyat kasb etadi. Bu yondashuv talabalarni faqat bilim egallashga emas, balki o'z bilimlarini amaliyotda qo'llashga, muammolarni hal etishga va kasbiy vazifalarni mustaqil bajarishga o'rgatadi. Talabalarda kasbiy kompetensiyalarni shakllantirish uchun o'quv jarayonida muammoli vaziyatlar yaratish, keys-stadi (case study), loyiha ishlari va amaliy mashg'ulotlardan keng foydalanish lozim.

Ikkinchidan, interfaol o'qitish metodlari talabalarni o'quv jarayonining faol ishtirokchisiga aylantiradi. "Aqliy hujum", "debat", "rol o'ynash", "klaster" va "blits-so'rov" kabi metodlar orqali talabalar o'z fikrini erkin ifoda etadi, tahlil qilish va

muhokama yuritish ko'nikmalarini rivojlantiradi. Bu esa ularning kasbiy faoliyatda samarali muloqot qilish va jamoada ishlash qobiliyatlarini shakllantirishga xizmat qiladi.

Uchinchidan, raqamli texnologiyalar va axborot-kommunikatsiya vositalaridan foydalanish ta'lim jarayonining samaradorligini sezilarli darajada oshiradi. Elektron ta'lim platformalari, masofaviy ta'lim tizimlari, virtual laboratoriyalar va multimedia resurslari talabalar uchun qulay o'quv muhitini yaratadi. Shu bilan birga, raqamli texnologiyalar yordamida individual yondashuvni amalga oshirish, har bir talabaning o'zlashtirish darajasini nazorat qilish va ta'lim jarayonini differensiallashtirish imkoniyati kengayadi.

To'rtinchidan, ta'lim jarayonining amaliyot bilan integratsiyasi talabalarni kasbiy faoliyatga tayyorlashda muhim omil hisoblanadi. Ishlab chiqarish amaliyoti, dual ta'lim tizimi, malaka oshirish kurslari va korxona hamkorligi asosida tashkil etilgan mashg'ulotlar talabalarni real ish sharoitlariga yaqinlashtiradi. Bu esa ularning kasbiy moslashuvini tezlashtiradi va ishga joylashish imkoniyatlarini oshiradi.

Beshinchidan, pedagoglarning innovatsion kompetensiyasi ham ta'lim sifatini oshirishda hal qiluvchi omillardan biridir. O'qituvchilar zamonaviy pedagogik texnologiyalarni bilishi, ularni amaliyotda qo'llay olishi va doimiy ravishda o'z ustida ishlashi zarur. Metodik seminarlar, treninglar va ilmiy-amaliy konferensiyalar pedagoglarning kasbiy mahoratini oshirishda muhim ahamiyatga ega.

Shuningdek, talabalarining o'quv faoliyatini baholash tizimini takomillashtirish ham muhimdir. An'anaviy baholash usullari bilan bir qatorda reyting tizimi, portfolio, o'z-o'zini baholash va formatif baholash kabi zamonaviy yondashuvlardan foydalanish talabalar bilimini yanada aniq va adolatli baholash imkonini beradi. Bu esa talabalarni doimiy ravishda o'z ustida ishlashga undaydi.

Umuman olganda, innovatsion yondashuv asosida talabalarni kasbiy faoliyatga tayyorlash metodikasini takomillashtirish ta'lim jarayonining sifatini oshirishga, raqobatbardosh mutaxassislar tayyorlashga va jamiyatning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishiga xizmat qiladi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, innovatsion yondashuv asosida talabalarni kasbiy faoliyatga tayyorlash metodikasini takomillashtirish zamonaviy ta'lim tizimining ustuvor vazifalaridan biridir. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, ta'lim jarayoniga innovatsion pedagogik texnologiyalar, interfaol metodlar va raqamli vositalarni joriy etish talabalar bilimini mustahkamlash, ularning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish va mustaqil fikrlash qobiliyatini shakllantirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Shuningdek, ta'lim jarayonining amaliyot bilan integratsiyasi, ya'ni ishlab chiqarish bilan hamkorlikda tashkil etilgan mashg'ulotlar, amaliyotlar va loyiha ishlari talabalarni real ish muhitiga tayyorlashda samarali vosita bo'lib xizmat qiladi. Bu esa bitiruvchilarning mehnat bozorida raqobatbardoshligini oshiradi va ularning kasbiy moslashuv jarayonini tezlashtiradi.

Pedagoglarning innovatsion kompetensiyasini rivojlantirish, ularning zamonaviy metod va texnologiyalarni egallashi ham ta'lim sifatini oshirishda muhim omil

hisoblanadi. Shu bilan birga, baholash tizimini takomillashtirish, talabalarni faol ishtirok etishga undovchi metodlarni qo'llash ta'lim samaradorligini yanada oshiradi.

Umuman olganda, innovatsion yondashuv asosida talabalarni kasbiy faoliyatga tayyorlash metodikasini takomillashtirish nafaqat ta'lim sifatini oshirishga, balki yuqori malakali, ijodkor va raqobatbardosh kadrlarni tayyorlashga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Shavkat Mirziyoyev. *Yangi O'zbekiston strategiyasi*. Toshkent: O'zbekiston, 2021.
2. N. Xoliqov. *Pedagogika nazariyasi va amaliyoti*. Toshkent: O'qituvchi, 2019.
3. A. Avloniy. *Turkiy guliston yoxud axloq*. Toshkent: Ma'naviyat, 2018.
4. B. To'xtaxodjayev. *Pedagogika*. Toshkent: O'zbekiston Milliy Ensiklopediyasi, 2020.
5. R. Mavlonova. *Ta'limda innovatsion texnologiyalar*. Toshkent: Fan va texnologiya, 2021.
6. S. Nishonova. *Pedagogik mahorat va innovatsiya*. Toshkent: Tafakkur, 2020.
7. O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi. *Oliy ta'lim tizimini rivojlantirish konsepsiyasi*. Toshkent, 2022.
8. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining qarori. *Oliy ta'lim tizimini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida*. Toshkent, 2019.
9. F. Qodirova. *Kasbiy ta'lim metodikasi*. Toshkent: Akademnashr, 2020.
10. D. Yo'ldoshev. *Zamonaviy pedagogik texnologiyalar*. Toshkent: O'qituvchi, 2019.